

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.908/2013/13.szám

A Szegedi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt I. r. és II. r. felpereseknek - az Imre Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Imre András ügyvéd) által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2013. október 3. napján kelt 11.P.20.744/2013/6. számú ítélete ellen a felperesek részéről 7. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **részben** az alábbiak szerint **megváltoztatja**:

Megállapítja, hogy a peres felek között 2008. január 28. napján létrejött **(lízingszerződés száma)** számon nyilvántartott pénzügyi lízingszerződés

- I.2. pontjának az a rendelkezése, amely szerint az alperes jogosult egyoldalúan módosítani a kamatfelárat;

- a 4.3.a. pontjának az a rendelkezése, amely szerint az alperes jogosult a szerződést felmondani, ha a felperesek bármely - a szerződésből eredő - fizetési kötelezettségüket az esedékességgel nem teljesítik, továbbá

- a szerződésnek az eladási és a vételi devizaárfolyam (bázis-, aktuális és tényleges árfolyam) alkalmazására vonatkozó rendelkezései

érvénytelenek.

A felperesek által viselendő elsőfokú eljárási illeték összegét 578 700 (ötszázhetvennyolcezer-hétszáz) Ft-ra felemeli, és kötelezi az alperest, hogy az állami adóhatóság felhívására fizessen meg a Magyar Államnak 18 000 (tizennyolcezer)Ft elsőfokú eljárási illetéket.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 200 000 (kettőszázezer) Ft másodfokú perköltséget.

A feljegyzett - részben mérsékelt összegű - 122 800 (egyszázhuszonkettőezer-nyolcszáz) Ft másodfokú eljárási illetékből a felperesek egyetemlegesen

98 800 (kilencvennyolcezer-nyolcszáz) Ft-ot, az alperes 24 000 (huszonnégyezer) Ft-ot köteles megfizetni az állami adóhatóság külön felhívására a Magyar Államnak.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

INDOKOLÁS

Az alperes a felperesek által kiválasztott, és általa 9 945 000 Ft vételárért megvásárolt **(település neve, ingatlan címe)** szám alatti ingatlant a 2008. január 28. napján kelt INP07KT 001624 számmal jelölt pénzügyi lízingszerződés alapján lízingbe adta a felperesek részére. A felek a szerződés I.2. pontjában a lízingtárgy vételárát és egyben a finanszírozott összeget 8 287 500 Ft + áfá-ban, ez utóbb pénznemét svájci frankban, az önerőt 0 Ft-ban, a maradványértéket ugyancsak 0 Ft-ban, a szerződéskötési díjat 150 000 Ft-ban, a lízingdíj pénznemét magyar forintban, a futamidőt 300 hónapban, az ún. kamatfelárat pedig 5,3 %-ban határozták meg azzal, hogy annak mértékét a lízingbeadó jogosult egyoldalúan módosítani a pénz- vagy tőkepiaci változások, a refinanszírozás költségeinek, továbbá az ügyfél vagy a lízingügylet kockázati besorolásának változása esetén. A szerződés 10. számú mellékletéből kitűnően a folyósítás, azaz a lízingtárgy vételárának megfizetése forintban történik, de az ennek alapulvételével a lízingbevevőt terhelő, a folyósítás napján érvényes kezdő lízingdíj tőketartozás svájci frankban rögzül a bázis árfolyam alapulvételével. A szerződés II.1. pontja szabályozza a felperesek lízingdíjfizetési kötelezettségét akként, hogy a havi lízingdíj kiszámítására, esedékességére, megfizetésére vonatkozó szabályokat a szerződés részét képező üzletszabályzat 8.1.2. - 8.1.6. és 8.1.8. - 8.1.10. pontjai tartalmazzák. Az üzletszabályzat ezen rendelkezéseiből kitűnően a havi lízingdíjat a lízingbevevőnek forintban kell teljesítenie, az tőkerészből, kamatrészből, az esetleges adókból, valamint a tényleges és a kalkulált árfolyam különbözetéből adódó korrekciós tételből áll. A havi lízingdíjak meghatározása a lízingdíj tőketartozás mint deviza összeg alapulvételével történik akként, hogy azt a lízingbeadó a kalkulált és a tényleges árfolyam figyelembevételével forintra átszámítja. Az üzletszabályzat fogalom-meghatározásokat tartalmazó rendelkezései szerint a bázis árfolyam a folyósítás napján érvényes deviza vételi árfolyamot, a kalkulált árfolyam a számla/fizetési értesítő kibocsátási napjára, a tényleges árfolyam pedig a számla/fizetési értesítő teljesítés napjára vonatkozó, az adott devizanemre irányadó eladási árfolyam. Az éves kamatláb a kamatláb és a kamatfelár összege, a kamatláb a - szerződésnek ugyancsak részét képező - alperesi Hirdetményben meghatározott CHF LBOR, a kamatfelár pedig a kamatláb lízingszerződésben meghatározott eleme. A szerződés kockázattelátó nyilatkozat elnevezésű 10. sz. mellékletében az alperes felhívta a felperesek figyelmét, hogy számolniuk kell az árfolyamok bármilyen irányú és mértékű folyamatos változásával.

A szerződés 4.3. pontja értelmében az alperest, mint lízingbeadót megilleti a szerződés felmondásának joga a lízingbevevő súlyos szerződésszegése esetén az üzletszabályzatban meghatározottak szerint. A 4.3.a) pont súlyos szerződésszegésnek minősíti, ha a lízingbevevők a szerződésből eredő bármely fizetési kötelezettségüket az esedékességkor nem teljesítik, és ezt a lízingbeadó által biztosított ésszerű határidőn belül nem pótolják.

A szerződés 6. pontjában a felperesek vállalták, hogy a lízing tárgyát képező ingatlant kiürítve átadják az alperes részére, ha az arra vonatkozó birtoklási, használat vagy hasznosítási joguk megszűnik.

A felperesek 2008. január 29. napján **(közjegyzőhelyettes neve)** közjegyzőhelyettes előtt a fenti pénzügyi lízingszerződésből eredő kötelezettségeik teljesítésére vonatkozó kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek, amelyet - a szerződés rendelkezéseire kiterjedően - a közjegyző okiratba foglalt. Ebben a felperesek elismerték az okirat szerinti követelés fennálltát, és egyetemleges kötelezettséget vállaltak arra, hogy 64 636,68 svájci frankot lízingdíj jogcímén, valamint annak járulékait az ott megjelölt határidőig az alperes részére megfizetik.

A felperesek keresetükben elsődlegesen annak megállapítását kérték, hogy a lízingszerződés valamint az ahhoz kapcsolódó közokirat semmis, a THM-re vonatkozó rendelkezések megsértése miatt a Hpt. 213. § (1) bekezdés b), c) és d) pontjai alapján. Másodlagos keresetük a lízingszerződés 1.2., 4.3, 4.3.a. és 6. pontjai, a közokirat IV. pontjának a keresetlevélben körülírt része, valamint a 10. számú melléklet kockázatfeltáró nyilatkozatra vonatkozó szerződési feltételei érvénytelenségének megállapítására irányult. Álláspontjuk szerint ezek a szerződési feltételek tisztességtelenek, emellett az 1.2. pont lízingdíjat megállapító rendelkezése - a lízingdíj összege egyértelmű meghatározásának hiánya miatt - a Ptk. 523. §-ának megkerülésére irányul, s ez okból is semmis.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Részletezte a deviza alapú pénzügyi lízingszerződés lényegét kiemelve, hogy arra a Ptk. 523. §-a nem alkalmazható. Hangsúlyozta, e szerződéstípusnak a perbeli szerződés megkötésekor hatályos jogszabályi rendelkezések szerint nem volt kötelező tartalmi eleme a THM meghatározása, a Hpt. 212., 213. §-ai kizárólag a lakossági fogyasztási kölcsönszerződésekre vonatkoztak. Utalt arra, hogy az ún. árfolyamrés a kirovó és lerovó pénzben meghatározott szolgáltatásnak szükségszerű következménye, az nem tekinthető költségnek. Rámutatott, hogy a szerződés meghatározza a kamatfelárat, az üzletszabályzat és a hirdetmény pedig a kamatbázis mértékét, ami három havi CHF LIBOR, s miután a kettő összege jelenti a kamatlábat, így a szerződés annak a mértékét is meghatározza. Véleménye szerint az egyoldalú szerződésmódosítási jogának kikötésére jogszerűen került sor, a 2/2012. PK

vélemény rendelkezései a pénzügyi lízingszerződésekre nem alkalmazhatók. Előadása szerint a szerződés fennállása alatt a kamatfelárat egy ízben módosította, ennek során

objektíven vizsgálta a szerződésmódosításra okot adó körülményeket, és az önkényesség minden formáját nélkülözve gyakorolta a szerződésmódosítási jogát. Kiemelte, a felpereseket a szerződés egyoldalú módosítása esetén megillette a szerződés felmondásának joga. Hangsúlyozta, hogy a felperesek az árfolyamváltozásból eredő kockázatot megismerték, vállalták ennek terhét, a kockázatfeltáró nyilatkozat megfelel a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak. Vitatta a lízingbeadót a lízingbevevő szerződésszegése esetére megillető felmondási jogra, valamint a lízingtárgy szerződés megszűnése esetén történő visszaadására vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelenségét.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította, kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg az alperesnek egyetemlegesen 12 700 Ft perköltséget, míg az államnak külön felhívásra 36 000 Ft eljárási illetéket. Határozatának indokolásában megállapította, hogy a perbeli pénzügyi lízingszerződés fogyasztói szerződés, az üzletszabályzat, mint általános szerződési feltétel annak részét képezi. Részletezte a deviza alapú hitelezés lényegét és kiemelte, hogy a felperesek a hitelkérelemből megállapíthatóan kifejezetten svájci frank alapú lízingszerződést kívántak kötni. Álláspontja szerint a perbeli lízingszerződés nem fogyasztási lakossági kölcsönszerződés, annak tárgya ugyanis a felperesek által kiválasztott lízingtárgy lízingbeadó általi megvételére, a felpereseknek történő lízingbeadására és a felperesek részéről lízingdíj fizetésére irányult, ezért arra nem alkalmazhatók a Hpt. 212. § (1) bekezdése, 213. § (1) bekezdés b) c) és d) pontjában foglaltak.

Erre figyelemmel vizsgálta, hogy a perbeli pénzügyi lízingszerződés tartalmazza-e a Hpt. 210. § (2) bekezdésében rögzített kötelező tartalmi elemeket. Megállapította, hogy a lízingszerződés megjelöli a szerződő feleket, a lízing tárgyát, a lízingtárgy vételárát úgy is, mint a lízingdíj tőkerészét. A kamatrész meghatározására részben a szerződésben, részben az üzletszabályzatban sor került: eszerint a kamatláb a kamatbázis és a kamatfelár összege, a kamatbázis 3 havi CHF LIBOR, a kamatfelár pedig a szerződésből egyértelműen megállapítható. A törlesztő részletek ütemezése a szerződésben részletezett futamidőből, a futamidő a havi lízingdíj fogalmából, az üzletszabályzat 8.1.3., 8.1.4., 8.1.5. és 8.1.6. pontjaiból, az árfolyamrés pedig a bázisárfolyam, a kalkulált és a tényleges árfolyam üzletszabályzatban rögzített fogalmából levezethető. Tartalmazza ezen túl a szerződés és a hirdetmény illetve az üzletszabályzat az egyéb díjakat és költségeket is. Kiemelte, pénzügyi lízingszerződés esetén a Hpt. 210. § (2) bekezdése nem követeli meg a költségek éves százalékban kifejezett értékének rögzítését, elegendő e költségek egyértelmű meghatározása, a perbeli lízingszerződés pedig az üzletszabályzattal és a hirdetménnyel együtt e követelményeknek megfelel.

A szerződés részleges érvénytelensége kapcsán rámutatott, a felperesek állították, hogy deviza alapú pénzügyi lízingszerződés helyett valójában 8 287 500 Ft + áfa összegű kölcsönt kértek és kaptak, tehát közöttük forint alapú kölcsönszerződés jött létre. Mindezt azonban az adásvételi és lízingszerződés, az üzletszabályzat és a felperesek által a szerződéskötést megelőzően kitöltött finanszírozási kérelem tartalma egyértelműen

cáfolta. A perbeli szerződés a pénzügyi lízingszerződés jogszabályi feltételeinek felel meg, és a felperesek szándéka is ilyen tartalmú szerződés megkötésére irányult.

Álláspontja szerint a lízingszerződés 2. pontjában szabályozott kamatfelár egyoldalú módosításának jogára vonatkozó szerződési feltétel nem ütközik a Hpt. szerződéskötéskor hatályos 210. § (3) bekezdésébe és nem eredményezte e jogszabály megkerülését sem. Az alperes álláspontjától eltérően a perbeli pénzügyi lízingszerződésre is alkalmazhatónak ítélte a Kúria 2/2012. PK véleményben megfogalmazott elveket, ugyanakkor arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes által meghatározott ún. oklista egyértelmű, érthető, tételesen meghatározott feltételeket tartalmaz, nem sérti az objektivitás elvét sem, így nem tekinthető tisztességtelennek.

A kockázatteltérő nyilatkozat kapcsán kiemelte, az alperes a devizaügyletből eredő kockázatokat feltárta, azt írásban rögzítette, a felperesek aláírásukkal igazolták, hogy mindezt tudomásul vették. Az abban foglaltak megfelelnek a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében meghatározott jogszabályi követelményeknek, ezáltal a szerződés 10. számú melléklete, illetve a szerződés és a közokirat I.2. pontja jogszabályba ütközőnek, avagy jogszabály megkerülésére irányulónak nem tekinthető. Hangsúlyozta, a pénzügyi lízingszerződésre a Hpt. 203. § (6) bekezdése nem alkalmazható, így az alperes nem volt köteles a felpereseket érintő kockázat feltárására.

A lízingszerződés 4.3.a. pontját nem ítélte tisztességtelennek, az abban foglaltakat az üzletszabályzat 16.1.8.a) és 16.1.9. pontjával összevetve ugyanis arra az álláspontra helyezkedett, hogy a csekély összegű fizetési elmaradás orvosolható súlyos szerződésszegés, ezért nem kapcsolódhat hozzá a lízingbeadó felmondási joga.

Ugyancsak alaptalannak ítélte a 6. pont tisztességtelenségét állító felperesi hivatkozást.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, annak megváltoztatása, a keresetüknek helyt adó döntés meghozatala iránt. Utóbb fellebbezésüket módosították, a szerződés egésze érvénytelenségének megállapítására vonatkozó fellebbezési kérelmüket visszavonták, és kizárólag a lízingszerződés I.2., II.2. 4.3. és 6. pontjai, valamint a szerződés 10. számú mellékletét képező kockázatteltérő nyilatkozatnak „A lízingbevevő viseli a deviza vételi és eladási ára közötti különbözet költségét” kitétele érvénytelenségének megállapítását kérték. Fellebbezési érvelésük szerint az I.2. pontban meghatározott finanszírozott összeg áfá-t is tartalmaz, az alperes ezt az áfá-val növelt összeget

számította át svájci frankra, és ebből adódóan a devizában megállapított havi lízingdíjak is tartalmazzak egy áfa-részt. Az általános forgalmi adó azonban magyar adónem, így azt az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (Áfatv.) 80. § (1) bekezdése értelmében nem lehet devizára átszámítani, emellett az ingatlan értékesítése a 86. § (1) bekezdés j) pontja alapján tárgyi áfa-mentes. Erre figyelemmel álláspontjuk szerint a szerződés I.2. és II.2. pontjai az Áfatv. hivatkozott rendelkezéseibe ütköznek, s elsősorban ez okból érvénytelenek, másodlagosan mint tisztességtelen feltételek semmissek. Változtatlanul fenntartották ezen túl azt az álláspontjukat, hogy a szerződés I.2. pontjának a kamatfelár alperes általi egyoldalú módosítási jogára vonatkozó kikötése tisztességtelen. Az Európai Bíróság Kásler-ügyben hozott ítéletére hivatkozással hangsúlyozták, „nem lehet vételi árfolyamon számítani a folyósított lízingdíjat és eladási árfolyamon követelni a

törlesztett lízingdíjat". Ugyancsak fenntartották a a szerződés részét képező kockázatfeltáró nyilatkozat érvénytelenségének megállapítására irányuló fellebbezésüket, előadásuk szerint ugyanis az alperes megtévesztette őket, miután abban olyan tartalmú tájékoztatást adott, miszerint az árfolyamváltozás maximum 1,5 % lehet.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Az elsőfokú eljárásban előterjesztett védekezését mindenben fenntartotta, kiegészítve azt azzal, hogy az áfá-ra történő felperesi hivatkozás új körülmény, amelynek előadására a másodfokú eljárásban nincs lehetőség, tekintettel arra is, hogy a felperesek a lízingdíjat meghatározó szerződési feltétel érvénytelenségét az elsőfokú eljárás során nem kérték megállapítani. Kiemelte továbbá a kockázatfeltáró nyilatkozatnak azt a részét, amely szerint a svájci frank alapú szerződések esetén bármilyen mértékű és bármilyen irányú árfolyamváltozás lehetséges.

A felperesek fellebbezése **részben alapos.**

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból azonban - az alábbiakban részletezettek szerint - részben téves jogi következtetéseket vont le.

A felperesek módosított fellebbezésükben kizárólag a perbeli lízingszerződés egyes feltételei érvénytelenségének megállapítását kérték, így az ítéltábla a Pp. 253. § (3) bekezdésben foglaltaknak megfelelően a módosított fellebbezéssel érintett szerződési pontokat illetően bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, ennek során a fellebbezési kérelmet - a Pp. 3. § (2) bekezdése szerint - annak tartalma alapján vette figyelembe.

Pf.II.20.908/2013/13.szám

- 7 -

A felperesek - szemben az alperes védekezésével - már keresetlevelükben is kérték a lízingdíj összegének megállapítását tartalmazó szerződési feltétel érvénytelenségének a megállapítását arra hivatkozva, hogy a lízingdíj devizában való megállapítása tisztességtelen, mivel a szerződésben forintban megjelölt kölcsönösszeget kértek és kaptak az alperestől, emellett a forintösszeg devizára való átszámítása sem helyesen történt a szerződéskötés napján irányadó árfolyamokat figyelembe véve. (keresetlevél 4. oldal). Ezzel a kérelemmel, illetve hivatkozással a felperesek a per tárgyává tették a szerződés lízingdíjra és átszámítási árfolyamokra vonatkozó rendelkezéseit, ami azzal a következménnyel jár, hogy az e feltételek kapcsán - a rendelkezésre álló tények és bizonyítékok alapján - felmerülő semmisségi okokat a bíróságnak mind az elsőfokú, mind a másodfokú eljárás során hivatalból kellett észlelnie (2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4. a) pont, 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 9. a) pont) és elbírálnia. A semmisségi ok hivatalbóli észlelésnek és elbírálásának a kötelezettsége mint „több” - az argumentum a maiori ad minus joglogikai elvéből fakadóan - magában foglalja a „kevesebbet”, azaz a fél által - az elsőfokú eljárásban a per tárgyává tett szerződési feltételre vonatkozóan már előadott

tényekre és bizonyítékokra alapítottn - a másodfokú eljárásban hivatkozott semmisségi ok elbírálásának a kötelezettségét. Ebből következően az ítéletátlának érdemben kellett elbírálnia a felperesek lízingdíj összegének meghatározását, annak áfa-tartalmát és az átszámítási árfolyamokat érintő fellebbezését.

A felperesek - a keresetlevelük 4. oldalán kifejtettek azok tartalma alapján értelmezve - lényegében vitatják, hogy köztük és az alperes között deviza alapú lízingszerződés jött létre, mivel a finanszírozási összeg forintban került folyósításra, és mert ennek a forintösszegnek a svájci frankra történt átszámítása matematikailag nem helyes, illetve számukra nem nyomon követhető. Ez a felperesi álláspont azonban téves. A szerződés - ideértve az annak részét képező alperesi üzletszabályzatot is - egyes feltételei, köztük a vitatott I.2. pont „finanszírozott összeg nyilvántartási pénzneme CHF” kitétele, továbbá a II.2. pont és az üzletszabályzat 8. pontjának rendelkezései egyértelművé teszik, hogy a lízingtárgy beszerzése céljából finanszírozott összeg svájci frankra átszámított összege adja a felperesek tőketartozását, s a forintban teljesített havi lízingdíjak svájci frankra átszámított összege kerül elszámolásra a felpereseket a szerződés alapján terhelő fizetési kötelezettségekre. Mindezt a pénzügyi ismeretekkel nem rendelkező fogyasztók számára is egyértelművé teszi a szerződés 10. számú mellékletét képező tájékoztatás szövege. A deviza alapú lízingszerződés önmagában e szerződéstípus sajátos konstrukciója folytán nem érvénytelen (6/2013. Polgári jogegységi határozat 2. pont). Lényeges emellett, hogy a deviza alapú lízingszerződés esetén az ún. kirovó pénznem (azaz a lízingdíj meghatározása) eltér a lerovó pénznemtől, azaz amely pénznemben a feleknek fizetési kötelezettségeiket teljesíteniük kell. A kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből következik, hogy - attól az elméleti lehetőségtől

- 8 -

eltekintve, amikor a szerződéskötés és a teljesítés időpontja megegyezik - a szerződéskötés időpontjában nem lehet megmondani, hogy a lerovás pénzneméből mennyit kell adni ahhoz, hogy a kötelezett teljesítsen. A szerződéskötéskor nem ismert ugyanis a felek előtt, hogy a teljesítés időpontjában miként fog alakulni a kirovó és a lerovó pénznem egymáshoz viszonyított árfolyama, s hogy ehhez képest az átszámítás eredménye hogyan fog alakulni. (6/2013. Polgári jogegységi határozat 1. a) pont). Ennek megfelelően ha a szerződés rendelkezései alapján a lízingbeadó által finanszírozott összeg és a lízingbevevő által teljesítendő lízingdíjak összege kiszámítható, a szerződés a szerződő felek fizetési kötelezettsége egyértelmű meghatározásának követelményét kielégíti.

Téves a felpereseknek az az álláspontja is, hogy a finanszírozott összeg illetve a havi lízingdíj meghatározása az áfa-törvény kógens rendelkezéseibe ütközik. A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) szerződéskötéskor hatályos 2. számú mellékletének I.11.d) pontja szerint a lízingdíj tőkerészből és kamatrészből áll, a tőkerész a lízingtárgy lízingbeadó általi megszerzésének szerződés szerinti árával azonos. Az, hogy a lízingbeadó által a harmadik személlyel kötött szerződés tartalmaz-e áfa-t vagy nem, ebből a szempontból közömbös, mint ahogy az is lényegtelen,

hogyan a lízingbevevőt terheli-e áfa-fizetési kötelezettség vagy nem. Megállapítható emellett az üzletszabályzatnak a lízingdíj tőketartozás fogalmát meghatározó rendelkezésből (amely szerint „deviza alapú lízing esetében a lízingdíj tőketartozás jelenti a maradványértékkel /nyílt végű pénzügyi lízing esetében/ és - amennyiben a vételár illet tartalmazott - általános forgalmi adóval csökkentett finanszírozott összegnek a bázis árfolyam alapul vételkével kiszámított deviza összeget, csökkentve a törlesztett tőkével.”), hogy a perbeli esetben a felperesek svájci frankban nyilvántartott tartozása a szerződés alapján nem tartalmazhat áfa-t. Ha mégis, az a felek közötti elszámolás során vitatható, de a szerződés érvényességét nem érinti. Ezzel összhangban határozza meg a szerződés II.2.pontja a kezdő havi lízingdíjat akként, hogy az nagyságrendileg 422 CHF + a tőkerészre jutó áfa, ami szintén arra utal, hogy a lízingdíj áfa-részének összege független az árfolyamváltozástól.

A felperesek - az Európai Bíróság Kásler-ügyben hozott ítéletére utalással - kérték megállapítani, hogy érvénytelen a szerződés 10. számú mellékletét képező kockázatteltáró nyilatkozatnak az a kitétele, amely szerint „A lízingbevevő viseli a deviza vételi és eladási ára közötti különbözet költségét”, hivatkozva arra, hogy „nem lehet vételi árfolyamon számítani a folyósított lízingdíjat és eladási árfolyamon követelni a törlesztett lízingdíjat”. Az ítéletábra a felpereseknek ezt a fellebbezési kérelmét akként értelmezte (Pp. 3. § (2) bekezdés), hogy a szerződés különmemű átszámítási árfolyamok alkalmazására vonatkozó rendelkezései érvénytelenségének megállapítását kéri. A szerződés tényállásban ismertetett rendelkezései (bázis

Pf.II.20.908/2013/13.szám

- 9 -

árfolyam, kalkulált árfolyam, tényleges árfolyam fogalma, üzletszabályzat 8. pontjának egyes alpontjai, 10. számú melléklet) kétséget kizáróan megállapíthatóvá teszik, hogy a szerződés szerint a finanszírozott összeg (azaz a lízingdíj tőketartozás) forintról svájci frankra történő átszámítása deviza vételi árfolyamon történt, míg a felperesek forintban teljesített havi törlesztéseinek átszámítása során az alperes deviza eladási árfolyamot alkalmaz. A Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozatának 3. pontja szerint a folyósításkor a pénzügyi intézmény által meghatározott vételi, a törlesztésekkor pedig az eladási árfolyamok (különmű árfolyamok) alkalmazása tisztességtelen, mert ezekkel szemben nem áll a fogyasztónak közvetlenül nyújtott szolgáltatás, így az számára indokolatlan költséget jelent. E rendelkezések azért is tisztességtelenek, mert alkalmazásuk gazdasági indoka a fogyasztó számára nem világos, nem érthető, nem átlátható. Minderre figyelemmel az ítéletábra megállapította, hogy a perbeli lízingszerződés vételi és eladási árfolyam alkalmazására vonatkozó kikötései érvénytelenek. Azok mint átszámítási árfolyamok helyett az Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyama válik a szerződés részévé a Ptk. 231. § (2) bekezdésében meghatározott diszpozitív törvényi rendelkezésre tekintettel mindaddig, amíg kogens törvényi rendelkezés nem lépett azok helyébe (2/2014 PJE 3. pont utolsó mondat).

Megalapozottan hivatkoztak a felperesek a lízingszerződés I.2. pontja azon

rendelkezésének a tisztességtelenségére is, amely a kamatfelár mértéke tekintetében az alperes javára egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosít. A Kúria a 2/2014. Polgári jogegységi határozatának 2. pontjában megerősítette a felperesek által helytállóan hivatkozott 2/2012. PK véleményben foglaltakat, kiemelve, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét szabályozó szerződéses rendelkezések akkor nem tisztességtelenek, ha azok a fogyasztó számára világosan és érthetően meghatározzák, hogy az ún. oklistában megjelölt körülmények változásai milyen módon és mértékben hatnak ki a fogyasztó fizetési kötelezettségére; egyben pedig lehetővé teszik annak ellenőrizhetőségét, hogy az egyoldalú szerződésmódosításra a szerződéses rendelkezések betartásával az arányosság, a ténylegesség és a szimmetria elvének érvényre juttatása mellett került-e sor. Jelen esetben a szerződés 1.2. pontjában megjelölt oklista egyes tételei (pénz- vagy tőkepiaci változások, az ügyfél vagy a lízingügylet kockázati besorolásának változása) pontatlanok, más részük (refinanszírozási költségek) nem függetlenek az alperestől, emellett egyetlen tételhez kapcsolódóan sem derül ki a szerződésből, hogy annak milyen irányú és mértékű változása miként hat ki a fogyasztó fizetési kötelezettségeire. Minderre figyelemmel az alperes szerződésmódosítási jogának perbeli szerződésben történt szabályozása a felperesek számára átláthatatlan és ellenőrizhetetlen, ezért tisztességtelen.

- 10 -

Ugyancsak alapos a felpereseknek a szerződés 4.3.a) pontjára vonatkozó fellebbezése. Az érintett szerződési pont a szerződés alperes általi felmondására alapot adó súlyos szerződésszegésnek minősíti, ha a lízingbevevők a finanszírozási dokumentumban meghatározott bármely fizetési kötelezettségüket az esedékességgel nem teljesítik, és mulasztásukat a lízingbeadó által meghatározott ésszerű határidőn belül sem pótolják. Ez a rendelkezés lehetővé teszi az alperes számára, hogy egyszeri, kisebb jelentőségű szerződésszegés esetén is a szerződésszegés legsúlyosabb jogkövetkezményét alkalmazza, s ezzel a szerződés megszűnését idézze elő. Ebből adódóan ez a feltétel aránytalan, egyben indokolatlan egyoldalú hátrányt jelent a felperesek számára, s mint ilyen sérti a tisztesség követelményét. Nem osztja az ítéletábrá az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, miszerint a fizetési kötelezettség elmulasztása orvosolható szerződésszegés, ezért nem kapcsolódhat hozzá a lízingbeadó felmondási joga.

Kétségtelen, hogy a fizetési késedelem orvosolható szerződésszegés, ha azonban az a lízingbeadó által megjelölt ésszerű határidőn belül nem kerül rendezésre, a mulasztás a szerződés szerint az alperes felmondási jogának megnyíltát eredményezi. Az üzletszabályzat 16.1.8.g) pontja értelmében a 4.3. pont szerinti „ésszerű határidő” mindössze 15 nap, ami méltánytalanul rövid ahhoz, hogy a lízingbevevő egy átmeneti - adott esetben rajta kívülálló okból bekövetkezett - fizetéseképtelenséget eredményező körülmény miatti fizetési elmaradását pótolni tudja.

Alaptalanul kifogásolják ugyanakkor a felperesek a szerződés 6. pontját, ami a szerződés - teljesítés nélküli - megszűnése esetére a lízingtárgy lízingbeadó részére történő visszaadását írja el. A lízingtárgy ugyanis a szerződés fennállása alatt a lízingbeadó

tulajdonát képezi, s csak a szerződés maradéktalan teljesítése esetén szerzi meg annak a tulajdonjogát a lízingbevevő. Ha viszont a lízingszerződés annak teljesítése nélkül szűnik meg, a lízingtárgy nem kerül a lízingbevevő tulajdonába, s egyúttal a szerződés megszűnése következtében annak birtoklására vonatkozó jogcímét is elveszíti. Ebből adódóan a szerződés 6. pontja jogszerűen írja elő a lízingtárgy visszaadási kötelezettségét a szerződés teljesítés nélküli megszűnése esetére, így ez a rendelkezés tisztességtelennek nem tekinthető.

A kockázatteltérő nyilatkozat érvénytelenségének megállapítására irányuló fellebbezési kérelmet az ítéltábla akként értelmezte, hogy a felperesek álláspontja szerint tisztességtelen a szerződésnek az a feltétele, amely szerint a forint árfolyamának kedvezőtlen irányú változásából eredő kockázat teljes egészében őket terheli. A Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozatának 1. pontja értelmében az ilyen tartalmú rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha „az átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem világos, nem érthető. Jelen esetben az alperes - a periratokhoz csatolt, a felperesek által aláírt okirattal - igazolta, hogy az

Pf.II.20.908/2013/13.szám

- 11 -

árfolyamváltozásokból eredő kockázatokról, a felperes ebből adódó esetleges fizetési többletkötelezettségéről világosan, közérthető módon tájékoztatta a felpereseket, arra is kiterjedően, hogy az árfolyamváltozás bármilyen irányú és bármilyen mértékű lehet, így az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos szerződési feltételek tisztességtelensége nem állapítható meg.

Minderre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a per főtárgya tekintetében - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, nem érintve az elsőfokú ítélet nem fellebbezett rendelkezéseit.

Az elsőfokú eljárásban a felperesek elsődleges kereseti kérelme a szerződés egésze érvénytelenségének megállapítására irányult, amelynek kapcsán a felperesek pervesztesnek bizonyultak. A másodlagos, az egyes szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítása iránti kereset részben bizonyult megalapozottnak, ezért a 9 945 000 Ft pertárgyértékhez igazodó, az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 42. § (1) bekezdése alapján megállapított 596 700 Ft elsőfokú eljárási illetékből a felperesek viselni kötelesek egyrészt az elsődleges keresethez kapcsolódóan 568 700 Ft eljárási illetéket, míg a másodlagos kereset tekintetében felmerült, az Itv. 39. § (3) bekezdés b) pontja alapján számított 36 000 Ft eljárási illetékből 18 000 Ft-ot azzal, hogy a további 18 000 Ft eljárási illeték viselésére az alperes köteles (Pp. 81. § (1) bekezdés, Itv. 74. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés). Erre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú eljárási illeték összegére és viselésére vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezéseket a kifejtettek szerint megváltoztatta.

A nagyobb részt pernyertes alperes az elsőfokú ítélet ellen fellebbezést nem terjesztett elő, emiatt az ítélet tábla az elsőfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését nem módosíthatta.

A fellebbezési eljárás pertárgyértéke az elsőfokú eljáráshoz hasonlóan 9 945 000 Ft, amely alapján feljegyzett fellebbezési eljárási illeték összege 795 600 Ft (Itv. 46. § (1) bekezdés). A felperesek a fellebbezési tárgyaláson az írásban előterjesztett fellebbezésüket akként módosították, hogy a szerződés egésze érvénytelenségének megállapítására vonatkozó fellebbezésüket visszavonták, amelynek kapcsán az Itv. 58.§ (7) bekezdése alapján helye van az illeték mérséklésének. Ellenben kérték az egyes szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítását, e fellebbezési kérelemhez kapcsolódóan a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték az Itv. 39. § (3)

- 12 -

bekezdés c) pontja alapján 48 000 Ft, amelyet a felperesek és az alperes részleges pernyertességre tekintettel megosztva, egymás között egyenlő arányban kötelesek viselni. Ezt levonásba helyezve a fellebbezési eljárási illeték összegéből, a felperesek eredetileg előterjesztett keresetéhez kapcsolódó fellebbezési eljárási illeték összege (747 800 Ft) az Itv. fentebb hivatkozott rendelkezése alapján 10 %-ra mérséklendő, ezáltal a felperesek 98 800 Ft, míg az alperes 24 000 Ft fellebbezési eljárási illeték megfizetésére köteles a Pp. 81. (1) bekezdése alapján.

A felperesek fellebbezése nagyobb részben eredménytelennek bizonyult, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelesek az alperes fellebbezési eljárási részperköltségének viselésére, amelynek összegét az ítélet tábla a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján állapított meg.

Szeged, 2014. június 18.

Dr. Szeghő Katalin sk.	Bereczkyné dr. Lengyel Nóra sk.	Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró